

Stichting **Thijssse's Hof**

*Planten- en vogeltuin in het
Bloemendaalsche Bosch*

**Jaarverslag
2021**

Vos gespot met de nachtcamera

Zoogdieren in de Hof

Ieder jaar staat er in het jaarverslag een stukje over de vogelstand.

Deze keer gaan we ook de zoogdieren eens onder de loep nemen.

Door het installeren van bewegingscamera's met infrarood zijn we iets meer te weten gekomen over de zoogdieren die de Hof bezoeken. Deze filmpjes zijn te zien op onze eigen YouTube pagina <https://www.youtube.com/channel/UC03s3W7MYr9Cs9R0oukA0Ww>

Dieren die zijn gezien in de Hof:

Eekhoorn
Egel
Vos
Haas
Boommarter
Bunzing
Veldmuis
Rose woelmuis
Bosmuis
Dwergmuis
Huismuis (waarschijnlijk)
Bruine rat
Gewone bosspitsmuis
Dwerg spitsmuis
Damhert (1 keer)
Rosse vleermuis
Watervleermuis
Gewone grootovleermuis
Gewone dwergvleermuis
Huiskat

Scholenproject

In de eerste helft van dit jaar hebben we met een beperkt aantal scholen veel plezier beleefd aan zowel het Lente- als Zomerp pad. Voor de leerlingen en ook voor onze vrijwilligers was het een feest om in Coronatijd toch een uitstapje naar onze prachtige hof te maken en met volle teugen te genieten.. We hoorden weer vele mooie verhalen, zagen de verwondering bij de bijenkast, de wisselende reacties van de kinderen bij het proeven van het ijzerhoudende water, het luisteren naar de vogels bij de stilteplek, kortom er was weer voldoende te beleven .

Gelukkig voelden alle deelnemende 26 scholen zich in juni vrij genoeg om weer met zo'n duizend leerlingen in te schrijven. Samen met mijn collega Karin Koning zorgden we ervoor dat we de scholen in de herfst konden ontvangen. Het hoogtepunt van andere jaren: de composthoop viel dit jaar een beetje in het water, de temperatuur van de hoop kwam niet hoger dan 25 tot 30 graden waardoor de verwondering van de leerlingen een beetje uitbleef. En toen...sloeg toch weer het noodlot toe, het aantal besmettingen liep op, de lockdown van 19 december zorgde ervoor dat we het Winterpad moesten afblazen, We hebben dan namelijk een opstelling in het instructielokaal, een binnenactiviteit dus, waar de afstand onvoldoende bewaard kan worden. Gelukkig kon het besluit rekenen op begrip van de deelnemende scholen.

We hebben dit jaar helaas van enkele vrijwilligers afscheid moeten nemen, andere activiteiten kwamen op hun pad of ze bleven wel betrokken bij de Hof , maar op een andere wijze. Gelukkig staan er in dat geval weer nieuwe vrijwilligers op, zodat we met elkaar ook de komende tijd weer vorm kunnen geven aan natuureducatie in de geest van Thijsse. *Ineke van der Hijden*

Zomer 2021. Het bestuur bestaande uit: Bart van Tooren, Geert Jan Haan, Johan Görtemöller, Ineke van der Hijden, Arjen Overbeek, Dik Vonk, Dick Saher

Van de voorzitter

Ook in 2021 was het genieten in Thijssse's Hof. Ondanks de corona-maatregelen, was de duinflora en -fauna in de verschillende seizoenen volop te bewonderen. De vrijwilligers konden gelukkig het hele jaar door de bezoekers gastvrij ontvangen.

Thijssse's Hof is open

Steeds meer mensen trekken erop uit en gaan de natuur in. En daarmee stijgt de belangstelling voor wat groeit en bloeit in het duingebied. Het bezoekersaantal blijft hoog. Vergelijkbaar met het eerste coronajaar. Met enige regelmaat krijgen we van 'nieuwe' bezoekers te horen dat zij dachten dat Thijssse's Hof een park of een deel van het bos was. Wat opvalt is de positieve verbazing, die we in gesprekken terugkrijgen over het zijn van een heemtuin en wat Thijssse's Hof aan natuurpracht te bieden heeft. Een 'educatief pareltje om van te genieten' is dan al snel het label.

Open Thijssse's Hof

In het jaarverslag 2021 leest u meer over de activiteiten van afgelopen jaar. Een van de meest in het oog springende acties is dat er op een

aantal plekken ruimte is gecreëerd voor een grotere variatie aan planten en struiken. Met het doordacht weghalen van enkele bomen keert de openheid, dat het duin kenmerkt, terug en blijft de biodiversiteit op peil. De rijke variatie aan vogels, insecten en andere kleine beestjes in Thijssse's Hof is daarmee ook gewaarborgd.

De natuurbeleving en natuureducatie in Thijssse's Hof is alleen mogelijk door de kennis en kunde van de vele vrijwilligers bij het dagelijks onderhoud van Thijssse's Hof en wat er allemaal te zien is in het instructielokaal. Hun passie en energie, en de donaties van velen zorgen ervoor dat men kan blijven genieten van de duinflora en -fauna in ons Hof.

Vanaf deze plaats bedank ik, namens het bestuur en onze hovenier Johan, de vele vrijwilligers en donateurs, die zich het afgelopen jaar hebben ingezet voor Thijssse's Hof.

Arjen Overbeek,
Bestuursvoorzitter Thijssse's Hof

"Dierenleven in Thijsse's Hof"

In de aanloop tot het honderdjarig bestaan wordt gewerkt om het archief van Thijsse's Hof op orde te brengen. Een paar jaar geleden zijn we begonnen en hebben al vele honderden stukken doorgenomen. Verslagen, notulen, foto's, brieven en (juridische) documenten. Uiteindelijk wordt het archief van de stichting in het Noord-Hollands Archief ondergebracht.

We stuiten op mooie verhalen van schoolkinderen, gedoe over het plaatsen van hekwerk en de subsidieaanvragen, te treffen aanpassingen van de organisatie om het bezoek van duizenden natuurgenieters beter te faciliteren, de bouw van twee instructielokalen en nog veel meer. Waarschijnlijk zal hiertussen ook voor u nieuwe informatie en onderbelichte zaken zitten. Dit willen we in de komende tijd graag met u delen via de website. Op deze wijze krijgen we een beeld van de ontwikkeling van Thijsse's Hof door de jaren heen; het genieten van de natuurbeleving, de betekenis van de educatiewaarde van het 'instructief plantsoen' en hoe de vele betrokken vrijwilligers bij de oudste heemtuin van Nederland aan de slag waren en zijn.

We beginnen natuurlijk met Jac. P. Thijsse zelf. Die, zoals bekend, zijn naam niet aan de heemtuin had willen geven. Thijsse had de twee hectare willen vernoemen naar de schrijver van de natuur-klassieker 'Onkruid', dat gaat over de duinflora van Kennemerland. Dezelfde man die het begrip natuurmonument in Nederland introduceerde. De schenkers van de 'planten- en vogeltuin in het Bloemendaalsche bosch' dachten er anders over en daarmee werd Jac. P. op 26 september 1925 de naamgever van het eerste instructieve plantsoen van Nederland. Hij was tot aan zijn dood in januari 1945 de 'leider' van Thijsse's Hof, zoals hij nog kort voor zijn dood aan zijn kinderen vertelde.

Maar wie was precies Jac. P. Thijsse? Er is door de jaren veel geschreven over deze natuurbeschermers en belangrijke gangmaker achter de Nederlandse natuurbeweging. Misschien wel het uitgebreidste werk over hem is 'Jac. P. Thijsse, een biografie' (2005) van Sietzo Dijkhuizen. Hoewel het een uitgebreid levensverhaal over Thijsse is, mis je op verschillende punten de drijfveren van Thijsse; zijn filosofie. Recent geeft Dirk van der Meulen met 'Jac. P. Thijsse, natuurbeschermers en schrijver' (2018) nog een 'indringend portret', zoals de samensteller op de ach-

terkaft laat noteren. Een afgeronde biografie is er (nog) niet. Een ook hier wrekt zich misschien wel het feit dat Thijsse net als bij de naamgeving van Thijsse's Hof terughoudend is om zichzelf voorop te stellen. Zelf wou hij dat er helemaal geen biografie werd gemaakt. In 1944 schreef hij aan botanicus Jan Wilcke dat hij er zelfs van zou 'walgen' wanneer dat zou worden gemaakt. Iets wat je op het eerste gezicht misschien niet zou verwachten van de auteur van de meest bekende populaire natuurboeken in zijn tijd; de Verkade-albums.

Een andere mogelijkheid om dichtbij Jac. P. en zijn drijfveren te komen is, naast het lezen van zijn honderden artikelen, om het brievenboek van Marga Coesèl ter hand te nemen. Hierin zijn de brieven van Thijsse op chronologische wijze opgenomen. Met 'Wanhoopt nooit aan vooruitgang' (2012) wordt een kijkje genomen in het hoofd van Thijsse; hoe hij over dingen dacht en hoe hij, in zijn uitgebreide netwerk, zaken onder de aandacht bracht.

Terug naar Thijsse's Hof zelf. Hier komen de aspecten bijeen waar Thijsse zijn leven lang mee bezig is geweest; de natuurbeleving, in combinatie met natuureducatie gericht op de jeugd. Natuur en onderwijs zijn nu al bijna honderd jaar samen. Thijsse zelf heeft over Thijsse's Hof slechts twee boekjes geschreven: 'Een jaar in Thijsse's Hof' (1940) en 'Tweede jaar in Thijsse's Hof' (1942). Nog steeds zijn deze boekjes, zoals het meeste van zijn werk, bijzonder leeswaardig. Zijn vorm van natuurbeleving en beschrijving werkt nog steeds enthousiasmerend.

Naast de vele artikelen van Jac. P. Thijsse in dagen weekbladen en aantekeningen in De Leven- de Natuur is het bij deze twee boekjes over Thijsse's Hof gebleven. En dat is jammer. Anderen hebben gelukkig in de afgelopen tientallen jaren wel over Thijsse's Hof geschreven. Neem bijvoorbeeld 'Vijftig jaar in Thijsse's Hof' (1975) en 'Thijsse's Hof, natuurtuin van Kennemerland' (2015).

Wat niet veel mensen weten is dat Thijsse in 1943 met een derde boekje over Thijsse's Hof bezig was, die hij ook al een titel had gegeven: 'Dierenleven in Thijsse's Hof'. Hij schrijft over deze activiteit aan de Zeeuwse schrijver en dichter Hans Warren en aan bioloog en natuurbeschermer Gerrit Brouwer. Jammer is dat we geen documenten hebben kunnen vinden, maar wie weet...Misschien weet u waar delen van, of misschien wel het gehele manuscript van het

derde deeltje is. Een publicatie van het derde deeltje van de hand van Thijsse zelf, zou tijdens het eeuwfeest in 2025 een prachtig eerbetoon zijn aan de man én aan het Hof, waarvoor Thijsse zelf de naam 'Van Eeden's Hof' had aanbevolen.

Arjen Overbeek

Bronnen: 'Een jaar in Thijsse's Hof' (1940) van Jac. P. Thijsse - 'Tweede jaar in Thijsse's Hof' (1942) van Jac. P. Thijsse - 'Vijftig jaar in Thijsse's Hof' (1975) - 'Jac. P. Thijsse, een biografie' (2005) van Sietzo Dijkhuizen - 'Thijsse's Hof, tachtig jaar natuurontwikkeling' (2006) van Ger Londo - 'Wanhoop nooit aan voortgang' (2012) van Marga Coesèl, pag 210, 253 - 'Thijsse's Hof, natuurtuin van Kennemerland' (2015)

Vogels in de Hof

Ook dit jaar is er weer intensief gekeken en geluisterd naar de vogels.. Vanwege corona hebben we geen extra mensen uitgenodigd om te komen luisteren naar broedvogels. Wel gewoon het voorjaar met de tuin vrijwilligers regelmatig geobserveerd. Het aantal broedparen is gelijk gebleven; er zitten alleen wel een paar verschillen in de soorten.

Dit alles is natuurlijk een schatting, er kan een nest meer of minder zijn.

Naast de broedvogels zijn er ook vogels die Thijsse's Hof één of meerdere malen bezoeken:

Op 7 januari werd gespot:

Blauwe reiger, Boomklever, Boomkruiper, Bui- zerd, Goudhaan, Gaai, Grote bonte specht, Halsbandparkiet, Heggemus, Houtduif, Kool- mees, Koperwiek, Meerkoet, Merel, Pimpelmees, Roodborst, Staartmees, Vink, Waterhoen, Winter- koning, Wilde eend, Zanglijster, Zwartkop, Zwarte kraai

Op 10 februari Ekster, Watersnip

In maart: Keep, Fitis, Canadese gans, Keep, Sperwer, Tjiftjaf

In mei: Bonte vliegenvanger, Glanskopmees, Groenling, Koekkoek, Witte kwikstaart

In juni: Kleine karekiet

In september: Aalscholver

In oktober: Groene specht, Kauw

In november: Gele kwikstaart

In december: Bosuil, Sijs

Broedvogels	2020	2021
Boomklever	3	3
Boomkruiper	5	4
Ekster	-	-
Fitis	-	-
Gaai	1	1
Glanskopmees	1	1
Goudhaan	2	2
Goudvink	-	-
Grouwe vliegenvanger	1	-
Groenling	-	-
Grote bonte specht	1	1
Heggemus	3	3
Holenduif	-	-
Houtduif	4	3
Koolmees	7	8
Meerkoet	1	1 3x leg
Merel	4	4
Pimpelmees	4	7
Roodborst	6	6
Staatmees	1	2
Tjiftjaf	2	1
Vink	2	2
Winterkoning	8	6
Zanglijster	3	4
Zwartkop	3	3
Zwarte kraai	1	1
Totaal	63	63

De (over)ijverige Behaarde bosmier

“Ik erken zijn ijver, natuurlijk; de mier is het hardst werkende schepsel op aarde – als er tenminste iemand kijkt – maar wat ik op hem tegen heb is zijn stupiditeit.”

Aldus Mark Twain, de schepper van Huckleberry Finn en Tom Sawyer. Een grapje.

Lezer, hoe kijkt u tegen de mier aan? Geboeid en vol ontzag, totdat u ze in uw keuken betrappt? Grijpt u dan misschien meteen naar de lokdoos, waarvan u toch weet dat die voornamelijk neonicotinoïden bevat?

Wat denkt u, welk dier is in onze Hof het talrijkst? Dat verschilt weliswaar per seizoen, maar geheid dat we het bij de allerkleinsten moeten zoeken. Als we de grote schare onzichtbaren buiten beschouwing laten, komen we uit bij de insecten. Straks, als de bomen volop in blad zitten, maakt bijvoorbeeld de bladluis een goede kans de toppositie te verwerven in de rangorde der kroostrijke gezinnen.

Maar zover is het nu nog niet. In deze tijd van het jaar, de prille lente, is de kans groot dat de mieren met de eer te gaan strijken. Ik bedoel dan de Rode bosmier. Wat zeg ik? De Behaarde rode bosmier! Zodra de temperatuur regelmatig boven de tien graden begint te komen, zo rond half maart, laten ze zich zien. Ze ogen aanvankelijk wat sloom, maar verplaats u even in hun toestand, ze hebben maanden binnen gezeten.

Formica rufa, zo heet de Behaarde rode bosmier officieel. Het is een van de talrijkste mierensoorten van Nederland. Ons land telt 77 mierensoorten die inheems zijn of al langer dan tien jaar hier gevestigd en in totaal zijn er maar liefst 184 soorten geteld.

Thijsses' Hof heeft minstens zeven nesten van de rufa. Niet van die enorme koepelnesten die u in het naaldbos kunt vinden, maar groot zijn ze wel, een beetje hoog en heel erg diep, bevolkt door duizenden en duizenden individuen.

Er staan geen bordjes bij die nesten. Jammer, je loopt er gemakkelijk aan voorbij. En dat terwijl het erg boeiend is een tijdlang bij zo'n mierenhoop te verwijlen. Oh, u bent bang te worden gebeten of met mierenzuur te worden besproeid? Laat u gerust stellen door Jac. P. Thijsses:

“Wonderen genoeg (...) om te maken dat, als ge weer eens een nest van rode mieren in 't bos aantreft, ge u niet vergenoegt met uw wandelstok er in te steken of een steen er op te gooien, om 't aardige gewriemel' eens te zien – natuurlijk op een afstand. Neen, ga liever een poosje bij het nest zitten of liggen, dan krijgt ge veel aardiger dingen te aanschouwen. Maar liefst zo dichtbij mogelijk, dan hebt ge de minste last van de mieren. Er zijn altijd nog mensen die niet weten, dat de enige plekjes in 't bos waar misschien nooit een mier een voet zet, vlak bij 't nest zelf gelegen zijn.”

(Uit: Heimans en Thijsses, Hei en Dennen, 1897)
Indachtig Thijsses gebruikelijke aansporing “Let er eens op!” zou dit dan meteen het eerste onderwerp kunnen zijn om uw aandacht op te richten: *klopt het wel wat Thijsses hier zegt?*

Als er Behaarde rode bosmieren bestaan, zijn er natuurlijk ook Kale. Die hebben we niet in de Hof. Recent onderzoek suggereert overigens dat het hier niet gaat om twee afzonderlijke soorten, maar om twee varie teiten van dezelfde soort, en dat tussen de twee uitersten nog vele tussenvormen bestaan. Die kunnen misschien beter worden beschouwd als bastaarden, het laatste woord is hier niet over gezegd.

Hoe je een Kale van een Behaarde bosmier onderscheidt, laat zich raden. Van de laatste heeft het voorste deel van het borststuk op de bovenzijde veel staande haren. Nou ja, haartjes. U moet de foto's op de website bosmieren.nl maar eens bestuderen. Gelukkig is er ook een in het oog springend verschil: de Behaarde bosmier heeft subnesten, kolonies. Ga je daarin graven, dan vind je bovendien vaak meerdere koninginnen per volk. Die deelnesten hebben dezelfde nestgeur, wat onderlinge oorlog voorkomt.

Waartoe zijn Behaarde rode bosmieren op aarde? Hier zou ik koning Salomo kunnen citeren, u weet wel: "Ga tot de mieren, gij luiwaard", maar die waarneming is toch eigenlijk tamelijk oppervlakkig. En in onze tijd van burn-out en stress is zo'n aansporing niet bevorderlijk voor de volksgezondheid.

Rode bosmieren zijn enorme insectenverdelgers. Alles wat maar knaagt aan blad en bast vreten ze op. Voor de mens zijn het uitgesproken nuttige dieren. Geen wonder dat ze tot 2017 beschermd waren onder de Flora- en Faunawet. In de bosbouw is men dol op ze. De werksters uit e'e'n enkel nest kunnen op jaarbasis miljoenen prooidieren aan, grotendeels planteneters. Geen wonder dus dat, historisch gezien, de verspreiding van Rode bosmieren in belangrijke mate is beïnvloed door bosbeheerders.

Ooit werd in Thijssse's Hof een tijdelijke zomerkolonie ontdekt. De mieren hadden zich bij de Ratelpopulier op de dennenheuvel genesteld om optimaal te profiteren van de bladluizen in die boom.

Die bladluizen leveren honingdauw, een belangrijke voedselbron. Ze zuigen continu plantensappen op en nemen daaruit vooral de mineralen en eiwitten op. Het teveel aan suikers scheiden ze af, dat is de honingdauw. De mieren "melken" de luizen door ze met hun voelsprietten te kietelen. Daarvoor klimmen ze zonder bezwaar in de hoogste bomen.

Rode bosmieren beschermen de luizen tegen predatoren en in de winter worden de bladluizen meegenomen in het nest, waarna ze in het voorjaar weer uitgezet worden in de bomen. Dit is je reinste veeteelt, en het zal u dus niet verba-

zen dat het vee, net als bij ons, ook wordt opgegeten.

Bij ons zat het hoofdnest vanouds naast de sokkel waar Erik op troont. Daar werd het iedere winter geplunderd door de Groene specht. Doordat mieren 's winters veel dieper zitten dan de Groene specht graaft, heeft het volk dat gemakkelijk overleefd. Wel veroorzaakte het gegraaf dat het nest steeds dieper kwam te liggen. En de randen van de nestopening, bemest met de afvalstoffen die de nijvere mieren uit hun kolonie verwijderden, raakten begroeid. Dat zorgde voor teveel schaduw. Na enige tijd besloten de mieren tot een grote volksverhuizing, eerst naar de zonnige bosrand links van het beeld en later naar de plek bij het pad waar het nu ligt. Om precies te zijn: als u bij de lange houten bank het pad naar de uitgang inslaat, ligt het meteen rechts. Goed kijken!

Zo'n verhuizing is een democratisch proces. De mieren stemmen letterlijk met hun voeten door heen en weer te lopen tussen de alternatieven. De plek met de meeste mieren wordt gekozen.

Langs het pad tussen zandverstuiving en bijenkast ligt aan de linkerkant, half overwoekerd, ook een subnest, ideaal om alles op uw gemak te bekijken. Ik heb er laatst mijn driejarige kleinzoon naast gezet, die onder de indruk was van de hoeveelheid diertjes en hun onontwarbare gekrioel. Hij wilde best wel een mier op zijn hand zien lopen, maar vond het te eng om het monster weg te blazen, dat moest opa doen.

Ook is er bij de vogel-voederplek naast het instructielokaal een nest. Hier betreft het een onvrijwillige vestiging: de ijverige mieren hadden zich twee winters geleden een warm en voedselrijk onderkomen in ons instructielokaal verschaft, waar onze onverschrokken hovenier ze met bezem en stoffer-en-blik uit heeft verwijderd.

Sindsdien leven ze in ballingschap, maar klachten zijn nooit vernomen.

Rob van Dam

Met dank aan Dik Vonk voor het delen van zijn mierenwijsheid

Wat gebeurde er allemaal in de Hof?

Onze beheerder en hovenier Johan heeft, met de hulp van enthousiaste vrijwilligers, het afgelopen jaar weer veel werk verzet.

Heide

Het stuifduin gaat er steeds mooier uit zien. De gewenste planten komen boven de grond en verschillende dieren maak gebruik van de open zandplek en poel. Nu is het aan ons om deze plek open te houden van ongewenste planten zoals mossen en schaafstro. Inmiddels zijn de duindoorns aangeplant en is er heideschaafsel aangebracht. Nu maar afwachten en kijken wat er gaat gebeuren.

Duin

We zijn begonnen met het afplaggen van een stuk duin bij de brug. Dit is een project van Melanie (stagiaire van MBO Yuverta). De bedoeling is om de rijke bovenlaag te verwijderen om zo de duinvegetatie weer de ruimte te geven. Toortsen, Teunisbloemen en Torenkruid zullen dan weer te zien zijn.

Bijzondere data 2022:

Stinsenplantendag 2e paasdag
Donateursdag 15 mei (graag even aanmelden
via info@thijsseshof.nl)

Paddenstoelenspeurtocht

In de Beleefweek (georganiseerd door Het Nationaalpark Zuid-Kennemerland) hebben wij in samenwerking met het park (Kennemer duinen), een paddenstoelenspeurtocht georganiseerd. Het was met meer dan 100 deelnemers een groot succes. En in navolging van de paddenstoelen-exposities van Catharina Cool, was er ook nu weer een expositie ingericht. https://nl.wikipedia.org/wiki/Catharina_Cool

Natuurwerkdag

Op de tweede zaterdag van november was er weer een landelijke Natuurwerkdag. Ook Thijsse's Hof had weer een mooie activiteit: het verwijderen van dode en zieke iepen. Zo is er een open plek ontstaan waar zich nu een gemengd struweel kan ontwikkelen. Na het kappen zijn er meidoorns, hazelaars en ligusters aangeplant.

Herfstmarkt

Omdat corona even was teruggedrongen kon het weer. De Herfstmarkt (georganiseerd door het NME in Haarlem) werd druk bezocht en het weer was mooi. Thijsses Hof heeft zich d.m.v. een fraai ingerichte kraam goed kunnen presenteren.

Mooie verhalen in Thijsses Hof

Piet Paree, verhalenverteller, was in de Hof. Hij vertelde een prachtig verhaal van Bomans over een eendagsvlieg. Kinderen en volwassenen hingen aan zijn lippen. Dit in het kader van het Bomansjaar. Thijsses Hof was een van de deelnemers met een insectenspeurtocht en expositie, n.a.v. het boek van Bomans, Erik of het Klein insectenboek.

De WNF Rangers waren in Thijsses Hof. We hebben samen met Pim Lemmers (onze imker), een insectenmiddag georganiseerd. De Rangers gingen in kleine groepjes de insectenspeurtocht doen en zij kregen een uitleg over bijen. Een zeer leuke en leerzame dag.

Komt het door het weer of door het beheer?

Na twee wat mindere jaren is er nu weer volop "Duinhondskruid" te zien. We hebben er 66 geteld. Deze variant van het "Hondskruid" is alleen te vinden in de duinen en in Thijsses Hof. Een bijzondere orchidee.

Vleermuiskasten

Als je omhoog kijkt, dan kan je ze zien, aan vier bomen hangen vleermuiskasten. Het zijn betonnen kasten met een kijkgat. Nu kunnen we beter inventariseren welke vleermuizen er in de Hof rondvliegen. Via Landschap Noord-Holland en Vereniging "Vrienden van het Bloemendaalse Bos" hebben wij deze kasten aangeboden gekregen.

Een nieuw hek

Het was nodig, een nieuw hek rond Thijsses Hof. Het vorige hek dateerde uit 1954 en was aan -vervanging toe. Op verschillende plekken waren gaten ontstaan en ook het prikkeldraad boven het hekwerk was nu niet echt fraai. Door een mooie gift was het mogelijk om het hele hek in één keer te vervangen. De mensen van Hexta Hekwerk B.V zijn een week bezig geweest en het resultaat mag er zijn.

Financiën

Ook voor Thijssse's Hof was 2021 wederom een Corona jaar. Wel kon ook dit jaar gelukkig de tuin gewoon open blijven, maar waren de activiteiten, bijeenkomsten, rondleidingen, lezingen en verhuur van het instructielokaal weer een groot deel van het jaar niet mogelijk. Ook de scholen hebben we maar gedeeltelijk kunnen ontvangen.

Evenals vorig jaar had dit consequenties voor onze financiën al was het minder erg dan vorig jaar. Heel fijn is het dat de achteruitgang aan donaties geheel is ingelopen (+ € 5.000,-) en weer op ons oude peil is en dat terwijl het aantal donateurs langzaam achteruit gaat, een blijvende bron van zorg. Het vermogen heeft zich dankzij een goed beursjaar goed ontwikkeld al is de winst voorsnog hoofdzakelijk een papieren winst gebleken. Wel hebben we een groot bedrag aan wel gerealiseerde winst en dividend als inkomsten kunnen boeken. Het exploitatietekort is daarmee weer op een voor ons gebruikelijk niveau gekomen.

Van de Vereniging Natuurmonumenten en waterleidingbedrijf PWN mochten we weer donaties ontvangen evenals van Landschap Noord Holland een subsidie voor ons heideveld project. Voor andere projecten ontvingen wij eveneens subsidies, verderop in het verslag vermeld. Deze subsidies zijn niet in de exploitatierekening opgenomen omdat zij bestemd (en besteed) zijn voor specifieke projecten.

De uitgaven zijn vrijwel gelijk gebleven aan de voorgaande jaren. De meeste kosten zijn min of meer vaste kosten en alleen onderhevig aan inflatie.

Exploitatierekening 2021 (alle getallen in €)

Inkomsten		Uitgaven	
Donaties	36.558	Lonen en sociale lasten	50.571
Natuurmonumenten, PWN, LNH	2.210	Onderhoud park	3.091
Ontvangsten kas, divers	4.145	Educatieve activiteiten	1.470
Ontvangsten Bank, Pin, divers	4.087	Huisvesting en energie	6.181
Scholenbijdrage	2.377	Kantoor, post, internet	4.043
Opbrengsten uit vermogen	15.050	Drukwerk	4.578
Diversen	1.695	Beheer, bank, representatie	2.681
Bestemmingsreserve	3.369	Inrichting	764
		Inkoop voor verkoop	1.846
Subtotaal inkomsten	69.491		
Exploitatietekort	5.734		
Totaal	75.225		75.225

Het exploitatietekort is afgeboekt van de algemene reserve.

Wij ontvingen twee legaten, van de in juli 2020 overleden heer K. J. van Poppelen uit Haren en van de in maart 2021 overleden heer J.R. Persman uit Haarlem.

De legaten worden toegevoegd aan de algemene reserve.

Naast de inkomsten besteed aan de reguliere exploitatie ontvingen wij subsidies ter besteding aan projecten :

1. Van het Kuijper van Harpenfonds via de organisatie Ars Donandi € 9347,- geheel besteed aan de vernieuwing van ons hekwerk rondom ter afronding van de totale vernieuwing van het hek in 2021.

2. Van het Popp-Snijders Bomenfonds € 9.643,- voor het onderhouden van ons bomenbestand mede in relatie tot alle andere begroeiing, voltooid in voorjaar 2022.

3. Het restant bedrag van een in 2020 ontvangen subsidie van het Fonds Van Zanten aangaande

het daarin opgenomen Jan Pieter van Vrede Fonds is in 2021 o.a. besteed aan onze nieuwe informatieborden met QR codes en daartoe noodzakelijke wijzigingen aan onze website.

Van het nog onderhanden zijnde project Heideveld/Duinvegetatie bestaat nog een tekort van € 5409,- waarvoor we in 2022 nog een subsidie hopen te vinden zoals ook nog voor de afronding ervan.

Voor het nu lopende jaar 2022 verwachten wij een als vanouds jaar waarin wij weer volop kunnen functioneren tot genoegen van u, onze trouwe donateurs, de scholen, maar ook voor onszelf, alle vrijwilligers van Thijsse's Hof en onze hovenier.

Geert Jan Haan
Peningmeester

Bosgeelster

Het graf van Jac. P. Thijsse en zijn vrouw
Begraafplaats Bergweg Bloemendaal
Het graf wordt onderhouden door Thijsse's Hof

Indien onbestelbaar:
Mollaan 4, 2061 BD Bloemendaal

Colofon

Samenstelling van het bestuur van Stichting Thijssse's Hof:

Dhr. A. Overbeek, Haarlem, voorzitter
Dhr. D. Saher, Haarlem, secretaris
Drs. G.J.H. Haan, Haarlem, penningmeester
Mevr. I. van der Hijden, Bloemendaal, lid
Dr. B.F. van Tooren, Bilthoven, lid
Drs. D.H. Vonk, Haarlem, lid

Correspondentieadres:

Mollaan 4, 2061 BD Bloemendaal.

Tel. 023 - 5 26 27 00

E-mail: info@thijsseshof.nl

Meer informatie over Thijssse's Hof op onze website: www.thijsseshof.nl

Openingstijden van de Hof:

1 maart – 1 april: 9.00 – 16.00 uur, maandag gesloten

zater- en zondagen: 10.00 - 16.00 uur.

1 april – 1 november: 9.00 – 17.00 uur, maandag gesloten

zater- en zondagen 10.00 - 16.00 uur.

1 november – 1 maart: 9.00 – 16.00 uur, zondag en maandag gesloten

N.B.: Pasen en Pinksteren: zondag en maandag open

Tussen kerst en nieuwjaarsdag is de Hof gesloten.

Beheerder-hovenier: Johan Görtemöller

Vervangend beheerder-hovenier: Yneke Bettink, Sander Hartveld en Hans Eveleens
De (vervangend) beheerder-hovenier is gedurende de openingstijden aanspreekbaar voor een vraag, suggestie of extra informatie en is voor u herkenbaar aan bordeaux rode shirt met logo.

Het kantoor bevindt zich rechtsom in het Rode Huis; de werkschuur bevindt zich achter in de Hof.

Rondleidingen:

Iedere eerste zondag van de maanden maart t/m september om 14.00 uur.

Groepen op afspraak: info@thijsseshof.nl

Gebruik instructielokaal:

Scholen en groepen kunnen contact opnemen via info@thijsseshof.nl

Donatiebetaling 2022:

Heeft u uw donatie voor 2022 al betaald? Heel hartelijk dank! Zo niet, dan is dit een mooie herinnering om het alsnog te doen.

Belangrijk te weten: Thijssse's Hof is een AN-BI waardoor uw gift fiscaal aftrekbaar is. Als u vastlegt dat u voor minstens 5 jaren een vast bedrag geeft dan is de fiscale aftrek zelfs drempelloos en dus geheel aftrekbaar, zie www.belastingdienst.nl en anders helpen wij u daar graag mee.

Bent u nog geen donateur? Ons bankrekeningnummer is: NL59 ABNA 0500 729891 - ten name van: Stichting Thijssse's Hof te Bloemendaal

Buurman Het Pannenkoekenhuisje
Het voorste, lage, gedeelte was vroeger de werkruinte van onze hovenier.

Voorpagina

Reiger en face. De lange puntsnavel is er wel; zie blz. 4!

Fotograaf: Laurant